

REGÉLŐ.

PESTEN csötörtökön junius 11^{kén} 1835.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLÉS.

A' K é p.

1780-dik évben alsó Vendomoisban utaztam. — Felséges vidék! melly megérdemlené, hogy a' szép természet barátitól szorgalmatosabban látogattassék. Bejártam a' viritó mezőket, 's gyönyörködtem a' festőleges táj-képeken, mellyek a' Loire elragadó völgyében az utazó örömittas szemei előtt minden lépten kimeríthetlen alakokban tűnnek elő. — Észrevehetlenül tölt-el a' nap, 's az éj egy előtem egészen ismeretlen vidékben lepett-meg. Követém az ösvényt, mellyre történetesen akadtam, a' nélkül hogy tudnám, hova fog vezetni. Alig haladtam egy óra-negyedet, midőn falut értem, melly fáktól és rétektől körülvéve egy domb alatt feküdt. Nyugalmat ohajtva vendégszerető fedél után néztem körül; 's a' falu közepén egy új csinos házaeska tűnt szemembe. Elhatározám itt kérni éjjeli szállást. Egy takarosán butorozott szobában találtam egy fiatal paraszt asszonyt, ki ha nem is a' legszebb, de szerencsés nyílt ábrázattal birt; ifiúság, 's egészség fénylettek arczain, 's vidám mosolygás lebegte körül rózsa-ajkait. Egy ifiú 24—25 évű férjfiú ült mellette, 's gyermeket hintáztatott térdein, kire ő atyai örömmel mosolygott.

Elbeszélém a' kis háznépnek kalandomat, 's férj és feleség azonnal készek valának befogadni. Kevés percz alatt falusi vacsora állott készen számomra az asztalon, 's minden olly tiszta volt, hogy étvágyam az által éppen úgy felingerlődött, mint az egész napon tett erős mozgás által. Majd közttem 's az ifiú ember közt, ki minden kérdésimre nyíltsággal 's bátran felelt — mit mai időben még falun is ritkán találunk — a' beszélgetés teljes mértékben folyt.

Mig egymással fecsegénk, a' szobában körül tekinték, 's egy Lajosrend keresztjével diszlő öreg alakú férjfiú képe tűnt szemembé.

„Ezt a' képet — mondam az ifiú embernek — itt nem vártam volna.“

„Annak nemi is itt kellene függni“ felelé ő.

„Ki képe az?“ kérdém.

„Egy derék tiszteletre méltó katonáé, Morange uré, ki itt közel egy kastél birtokosa volt. Ah! a' jó ur! — Ez az egy, mi

tőle fenn maradt. Fájdalom, az olly sok szerencsétlenek jóltevő atyja már nincs többé!“

„S hogy jutott Morange ur képe a' maga kezeibe barátom?“

„Elbeszélem, édes ur, mig eszik.“

„Alig valék 13 esztendő, midőn atyám meghalt, ki szegény asztalos levén alig tudott engem két keze munkájával táplálni. Nehány nap mulva atyám halála után felmentem Morange ur kastéljába, sirtam, és alamizsnát kértem. Ő megszánt, 's egy asztaloshoz adott inasnak atyám mestersége tanulására. Minden vasárnap felmentem a' nagyságos urhoz, 's mindig kegyesen fogadván soha se bocsátott-el üres kézzel. — „Julian — mondá gyakran nekem — légy csak igazságos, és szorgalmas, 's gondoskodni fogok boldogulásod felől!“

Követém Morange ur tanácsát, 's teljes erőmből igyekeztem, hogy jó mester-ember lehessen. Midőn 16 esztendő lettem, a' derék ur magához hivatott; egy tele erszényt kezembe nyomott, 's így szólla: „Julian! megvagyok veled elégedve. Minden dicséri jó magad viseletét; maradj jó uton, ez legbizonyosabban 's leginkább célra vezet. Ime adok most neked kevés pénzt, mivel a' franczia hont bevándorolhasd; mert vándorolnod kell, hogy mesterségedet igazán érthessed. Elj szerencsésen, 's térj vissza mint becsületes ember, ha valamikor boldog akarsz lenni; mert csak a' becsületes lehet boldog...“

Elvettem a' pénzt, befűztem butoromat, 's mindjárt más reggel kezembe vevém vándor botomat. Négy esztendeig jártam városról városra, és a' mint csak tudtam, mindig dolgoztam, 's derék asztalos igyekeztem lenni. Midőn 20 esztendő lettem, a' honvágy felébredt bennem. — Ohajtottam szülő falumat viszont látni; és sietve jöttem haza, igaz nem gazdagabban, mint mikor kivándoroltam, de mint becsületes ember, ki mesterségét érti, úgy hogy magam eltartása felől nem kelle aggodnom.

Morange ur nékem munkát adott, 's a' szomszédságba is ajánlott. Így éltem ekkor egy napról másikra tisztességesen, 's állapotommal tökéletesen megelégedve. — Még nem éreztem, mi a' szerencsétlenség; de ah! én se maradhaték végig minden bú nélkül; e' nélkül, mint mondják, csak nem élheti-át az ember ez életet. Azonban nem panaszkodom; mit Isten rendel, jól van rendelve, 's az én bánatom több jót szült mint roszt. — Colettet megszerettem. A' feleségem, nagyságos ur! kit itt lát. Ő szép volt... mint most is, de gazdag is volt. Atyja magát igen jól bíró földmivelő, kinek saját telke, rétjei, és szőlőhegyei vannak, mind a' legjobb állapotban, — 's nékem — mesterségemen kívül semmim se

vala; napjában csak 30 sou-t kereshettem, 's egy kis pinczeszobában laktam, bérben. Nem is gondolkoztam arról, hogy szegény vagyok; — mert Colette szeretett. — Gyakran láttuk egymást, de az illendőség határát át nem lépve.

Egyszer Colette atyja az öreg Sebestény akkor lepett-meg, midőn leányának csókot adtam — 's az öreg nyakon csipett.

„Mit csinálsz te itt?“ kiáltá.

„„Colettet megcsókoltam.“

„Mit? Semmirevaló, 's te bátorkodol?..“

„„No természetesen, ha Colette azt megengedi.“

„'S te azt hiszed, én megengedem, hogy olly sehonnai, mint te, leánnyal enyelegjen?“

„„Miért ne? — Enyelgek biz' én vele, mivel el akarom venni!“

„Elakarod venni? — No biz' a' te számodra is tartják őt; talán értted neveltem?! Lásza csak az ember a' semmire való, — uram-fija! nincs egy fillére is, 's gazdag leányt akar elvenni.“

Felelni akartam; de Sebestény uram, különben legjobb ember a' földön, nem is akart reám hallgatni; botját felemelte, melyet én kikerülvén legtanácsosabbnak tartottam onnan elillantani.

(Végzet következik.)

Pipárdi Notarius Pesten. *(Végzet.)*

Az igaz, hogy szívesen 's mintegy mosolyogva láttak a' Gráciák szolgálói; tüstént belépti jegyet szolgáltatnak kezemhez, (ezen már fön sem akadtam, tudván, hogy itt csaknem mindenhol hasonló jeggyel juthatni-be, mint afféle nagyvárosokban) 's már örömteli ajánlám magamat, midőn, úgy tetszik, tíz forintért szállítottak-meg. No biz' hallják uraimék, én otthon négy hélig is elvagyok evvel; o' biz nincs graciose; de szégyenemből nem is alkudtam. (Itt úgy is többnyire meghatározott áron kaphatni csak portékákat.) Vártam, soká vártam, hogy a' pompás ezüst tálakhoz ülhessek, 's végre is csak avval fizettek-ki: hogy ha arany ezüst tálakból akarok enni, menjek a' külföldre. — Nem hiszek én ezentul a' nyomtatásnak is! — Az már csak még is sok, illy publice megcsalni az idegeneket!

Megnézem a' nemzeti muzeumot is! mondám egyszer magamban 's midőn a' diszteljes muzeum-utsza felé ballagok, azon az oldalas csatornák bűztől pestiferis levegőjű uton, (NB. nem voltam már az előbbi fogadóban, mivel ott már szerfelett koppasztották szegény erszényemet, 's még avval ijesztett fön tisztelt régi iskola-társam, hogy illy pompás udvarokban bőromet is lehuzzák; ettől pedig ments Isten; én tehát inkább barátomnak ajánlatára egy Angyal Bandi nevű kis házba szálltam, pedig itt a' czimzett vitéznek unokájá' lova-

mat nem sokára elsikkasztották) belém botlik kedves unoka-öcsém. „Salveas, lelkem Jankóm, mit hozol?“ kérdém. — „„Rosz hirt.““ — „Rosz hirt?“ mondám, és sajnálkozva néztem szegényt, mert egyre sirt, 's engem Istenre is kért, hallgatnám-meg azon szerencsétlenséget, mellyért nem szánna vért ontani; mert felette félt, hogy tőlem nem kap már egy fillért is, pedig ő nem tehet érte, hogy ama gaz tolvajért ilyen perplexitásha esett. — Energice kezdvén a' beszédet alig vártam végét. 'S mi sült-ki a' dologból? Szegényt a' rossz emberek mindenétől megfosztották, mikor ő éppen az iskolában hallgatá a' lélektudományt. „No öcsém — mondám — ugy-e azt hallottad éppen, hogy ámbár meg is ölik a' gonoszok testedet, lelkedet meg nem ölhetik, nemde? — Csak te derék fi légy, majd elmegyünk a' zsidó piacra, 's megvásárlom a' szükségeseket; hisz' az majd minden napi dolog Pesten (én ugy hallom, de nem látom, mivel nem akarok detrahálni az igazságból), hogy másnak kárán gazdagodjanak; hisz ugy-e együtt hallottuk, hogy minap holdvilágnál kiürítettek az al-duna-soron egy gabona-tárt, 's hajóra szállítván, az örnek orra előtt eveztek-el a' 200 mérővel? — Azt pedig te mesélted, hogy gazdának taval zsebéből az órát, minap pedig kezéből esernyőjét lopták, vagy inkább vették-el; 's emlékezel, szálláson milly cifrákat hallottunk ugy-e? Ládd ez semmi ujság, felejtse-d el tehát; csak hogy te itt vagy édes hazám reménye. Jöszte vezess a' muzeumba!“

De a' 4 esztendő's pesti lakos nemcsak nem tudta, hogy hol van a' muzeum, hanem még azt se, hogy mi az a' muzeum. — Kérdezősködtünk tehát tovább, de hárman négyen se tudtak eligazítani. — Végre egy szőke bajszú hasas ur — tudta, (perse örültem, hogy illy magyar figurájú még is tudja!) 's mindjárt be is vezetett minden szíveséggel minket a' nagy szobába. De e' nemzeti ember csak fél Magyar levén, deákul exponálta a' sokat érő ritkaságokat, óságokat, mellyek többnyire romaiak voltak. — Bár hazám lelkes fiai és leányai eldődeiktől kezőkbe jutott több régiségeket méltóztatnának a' haza ezen oltárára tenni, p. o. a' régi öltözetekből is; hogy a' külföldinek (mit mondok? sőt magának a' Magyaroknak is) mutathassunk illyesmit is. — Ki nem megy fejemből azon nemzeti ember: mindig csak borról és huszasokról álmodozott, hol a' romai hamvvedreket akarta megtömetni huszassal, hol a' régi kannákat borral, hol fájlalta a' Krisztus születése előtt festett embernek fejét a' pénz szűke miatt 's t. e'f. — Én nyílt szívűen kimondom: hogy én biz' semmi discretiót se bátorkodtam neki adni, mivel egész birtokom se tömné-meg az ő kielégíthetlen vedrét.

Megtekintettük a' természeti mutatóványokat, valamint a' könyvtárt is. Itt azon Széchényi van lefestve, ki ezen intézetet alapítá; azon Széchényi, ki igaz Magyar; — azon Széchényi, ki igazi ember-barát, igazi hazafi, 's igazi atya volt. Áldására hevült lelkem, 's már ennek arczképéért én se sajnálnék 12.000 pengő forintot reszolválni. — Mondtam is öcsémnek, hogy ugy kövesse atyja példáját, mint ezt követi a' szívem szerette druszám fija.

Majd elfelejtettem! Hallottam valamit már régen a' balatoni fogas halról. Most büszke levén helyzetemben, minden honi halat, főképp pedig ezt akartam látni. (Használni kell az alkalmatosságot, mert magyar országban még nem lehet néhány óra alatt Dunától Tiszáig, innen Balatonig repülni; egy hivatalbeli ember pedig csak ritkán juthat vacatióhoz). Azonban milly váratlan feleletet kaptam a' muzeum őrzétől! „Nincs uram — mondá — ígérték ugyan már több Balaton melléki urak, de nem tartották-meg szavokat.“ — Ej! ez már még is szomorú dolog! Azt tudom, hogy a' szarkáról ez a' közmondás: „sokat ígér a' szarka, de nem bírja a' farka.“ De a' Magyararról ezt soha se hallottam; mert ő inkább a' régi mellett marad, mintsem valamit ígérjen, és szavát ne tartsa-meg. — Azonban én most is csak azt gondolom, hogy erre nem elég csak akarni, hanem itt is, valamint más közönségünk javára készülő tárgyaknál, soká soká kell fontolgatni a': „hogyan, mikor, mi által, mi okért“ 's más illyeseket, nehogy vagy a' vén Balaton kárt szenvedjen, vagy megszűnjék aztán ritkaság lenni, vagy talán a' nemzeti muzeumnak szégyenére legyen, vagy feszes fogával a' halászt megsértse, vagy a' kitömés és ide szállítás elkerülhetlen pénz-kiadásba kerüljön. Azért is ugy hiszem, hogy majd eljön azon idő, mikor ezen nehézségek elfognak döntetni, 's a' balatoni fogas is el fog küldetni muzeumunknak, csak legyen békességes türésünk!

Végre körül néztem a' házat; az igaz, hogy derék fundus; vajha mentől előbb valamelly pompás új izletű épület emelkednék rajta, e' régi helyett, 's azon jeles képek, t. i. Ferencz koronáztatása, 's Zrinyinek Szigethvárból kirohanása ide hozattatnék az universitásnak tereméből!

Most jut eszembe, hogy ámbátor Budának és Pestnek minden nyilvános intézeteit megtekintettem, képgyűjteményt még se láthatam; pedig én azt hallottam nagyapámtól, 's magam is ugy tartom, hogy a' rajzolás alapja a' mesterségeknek. Pedig mi csak virágzást ohajtunk, 's remek példányokról nem gondolkozunk. Csak én ugy volnék gazdag birtokos mint nem vagyok, első gondom volna egy derék képtárt állítani; de így csak pium desiderium marad! Duzs

nagyaink közül be gyönyörű nevet szerezhette ez által magának némmel, vagy többen együtt!

Még azon nap a' zsidó-piaczra vezettettem magamat. (Ezt már jólismerte öcsém; pedig semmi falon sincs fölírva.) Mondták, hogy az egészen londoni szellemű szug. No már akkor inkább Árvafi vagyok, mint illy nyugtalan zavarékban szüntelen szemeskedő Londoni! — Alig kezdtük mereszteni szemeinket, midőn egy csengetyűs csapat ötlik szemünkbe. Oda sietünk, hát egy itteni templomban 7 és 8 óra között elcsipett csengetyűre akadtak a' vizsgálódók; — 's csak alig néztük-meg ugyan annak többi kiterült podgyászát, hát öcsémnek bélyegzett botja is ott lese minket, (pedig csuda! a' mint öcsém mondá, különben Ó-Budára szoknak illyesféle portékákat czusztatni, 's onnan tovább külföldre is). Oda szóllítottam én mindjárt több városi őrt (mivel dicsérettel legyen mondva, az illy nyilvános helyeken mindig talátnak hajdúk); de mi haszna? a' Zsidó azt mondta, hogy ő ezeket egy deák-formától vette mintegy fél óra előtt. Lám! hihet-e az ember collegájának? Mit volt tennem, öcsémnek az ócska árusoktól uj ruhát kellett vennem. Denique mindjárt helyes és igazságos volt az én czimes observatióm! — Pesten van: galamb, rózsza, páva, nyúl, kakas, ló, kutya, róka, sas, kigyó, farkas, medve, oroszlán; pedig ezek mind fehérek; 's több illyesmi czimezi Pestet, pedig be helyesen! — Lám a' mi helységünk háza fölött fa-gubacs van kitűzve czimül, pedig milly helyesen ez is! Durva, darabos, elguritható, megvettetett barna teremtmények lakják, melyeket össze zuzatni szokás néhány finomabb állati bőr puhítására, simítására, fényesítésére.

Ez egyszer legyen megint elég, hogy máskorra is maradjon; mivel tudjátok édes önnőneim! elmenetelem előtt azt ígértem, ha Pestről megjövök, egy esztendeig fogok róla beszélni. Embere akar-nék ám lenni szavamnak.

Nyilfi.

TERMÉSZET-TUDOMÁNY'S TÖRTÉNET.

Nagybrittanniai tigris. Különös egy állat angol országban a' vad macska, vagy az ugy nevezett nagybrittanniai tigris. Ezen állat éppen ugy él, mint a' hiúz Nagyobb és erősebb a' közönséges házi macskánál, sok ügyességgel tudja fogait és körmeit használni, 's minden nemű ellenségével bátran daczol. Csak Westmoreland és Windermore erdősebb hegységeiben talátnak. Az iménti években olly annyira megsaporodtak itt ezen állatok, hogy kiirtásukra közönséges és nagy vadászat hirdettették.

Angol szelindekek. Az ugy nevezett angol szelindek (Dogge) már a' Romaiaknál is igen kedves vala. Volt akkoriban Brittanniában valamelly különös tisztviselő „procurator Cynegū“ név alatt, kinek nem volt egyéb dolga, mint innét a' legerősebb 's legszebb szelindeke-

ket Romába küldeni az állatviadatok számára. Strabo állítja, hogy ezen kutyák a régi Gallusoknál is nagy becsben tartottak, 's azokat a csatában ellenfeleikre huszították. A' belső háborgások alatt, melyek angol országot nagyon is sokáig pusztították, mindegyik falusi gazdának meg volt a maga nagy szelindeke, melyet vérkutyának (blood hound) neveztek. Ezen felette dühös eb faj akkoriban legjobb védelem volt a' zsványok és betyárok ellen.

Arab kávé. A' mokka-i tenger mellék, mely anyira elhiresedett kávéjáról, jelenleg már nem igen termi azt. 50 sőt száz órányira is be kell haladni a' tartomány belsejébe, míg kávé-növényre akad az ember. Arabia kávé-fái nem olly kis bokrok mint Bataviában, vagy a' mi jazminunk. Termetes nagy fák azok, melyeknek némelyike szinte 50 font kávé is terem-meg. Nagy homok sivatagokban állnak, 's a' számukra megkívántató éltető nedvet sokszor igen távulról 's fáradtságosan oda csapolt patakokból nyerik. Ezen nedvek nélkül rövid idő múlva semmivé kellene lenni mind ezen szép vetéseknek a' rekkenő hőség és szárazság miatt.

K Ü L Ö N F É L E .

Mondókák Egerből. 1) Elpanaszolám tetemes káromat gazdag bátyámnak, kinek sok észre éppen nem volt szüksége. Káron okosul az ember, öcsém! — lön száraz vigasztalása. Boszorkodván a' részvétlenre: „látszik — válaszolám — hogy uram bátyámnak még igen kevés kára lehetett.“

2) Pepi kisasszony, ki inkább a' juliusi revolútiót, mint Robespierret, szeretné születése évének elhíttetni, egy nagyobb társaságban, hol sok szó váltatott a' zsidók emancipációjá végett, ez utóbbiak ellen erősen és sértőleg kelt ki. — R. egy finom mivelt zsidó, ki éppen jelen volt, udváriasan fordult a' nyolczadfél lustrum oshoz: „a' kisasszony nem fogja megbántani e' nemzetet — monda enyelegve — melyhez még is rokon-vizonyokban áll.“ — „Nem tudnám — kérdé kétesen a' csipős Anti-O'Conellné, és megvető pillantást röpített a' merész felszóllítóra, ki szerencsétlenségére háza is volt — hogy érti ezt az ur?“ — „A' kisasszony és az én nemzetem egy férjfiúra vár, kit megszábadító nak nevezünk“ — lön a' válasz.

3) G-án igen vigan szoktak véghez menni az urak gyűlései. A' gyűlés előtti este így adá ki a' parancsolatot béresének egyik szomszédom: „Józsi! holnap este eljössz érttem, hogy haza vezess.“

Frankenburg Adolf.

Tolvaj-fogás. A' neuvillei plebanus néhány nap óta mindig azt tapasztalta, hogy míg ő a' misét mondotta, addig házában, hol egyedül lakott, mindenkor lopás történt. Ő tehát bizonyos vaskos, furfangos eszű parasztleányt titkon házában hagyott őrzetül, míg a' mise tartana. — Alig hogy beharangoztak, legott észrevevé az őt, hogy a' kert hátulsó falához valamelly létra támasztatik, 's azon egy alak az udvarra hág. Midőn a' tolvaj a' szoba ajtaját benyitná, nem kevéssé csudálkozott maga előtt egy ismeretlen alakot megpillantván. „Mit akarsz itt?“ kérdé az őt. — „Azt én kérdezem tőled“ viszonzá a' tolvaj. „Én — felele az őt tettetett őszinteséggel — bizony én csak azért

jöttem, hogy plebanus urammal egy kicsit osztózzam; de úgy látszik, te is azt akarod!“ — A' tolvaj igent biczente. „Jól van — folytatá amaz beszédét — de előbb azt gondolnám igyuk-meg a' barátság poharát; a' mise még soká tart, 's azután együtt fogjunk a' dologhoz.“ A' tolvaj ezzel megelégedett, 's a' pinczébe lementek. De a' lépcsőken az őr társát jól meglöké, úgy hogy ez orrára bukott, 's az ajtót reá zárván mise után átadá madarát plebanus urának.

J E L E S M O N D Á S.

I d ő.

— Semmi nincs, mit meg nem győz idő.

Lassan de folyvást folydogál az ér,

'S végtére messze tengerekbe jut.

Lassan de folyvást lenge szél ha fú,

Nehéz hajókat uj világba hajt.

V ö r ö s m a r t y.

Nyilvánosság. Csak minden oldalú vizsgálat által lelhetni-főli az igazságot, 's ez csak a' gondolatok legszabadabb közlése által valósulhat. Hol a' beszéd korlátos, ott rab a' nyelv 's csak rabként szól.

Gr. Széchenyi Istv. után S. Lotty.

Aphorismák Pestről. A' szerencse olly urakhoz hasonlítható, kik inkább bőkezűen adakoznak, mint adósságaikat fizetik.

Sok ember jobb, nyájasabb 's nyíltszívűbb lenne, ha néha meggondolná, hogy több illy emberek is vannak a' világon.

M é r e y M ó r i t z.

Élet-szabályok. Nemes tettekkel nyert érdemed fokáról ha leejt a' szerencsének sikamlós kereke, el ne csüggedj: mert csak azok a' valódi roszak, mellyek erényedet veszélyeztetik.

F. K u n f i J ó z s e f.

A' szerencsével úgy kell bánni, mint az egészséggel: használni, ha kedvez; tűrni, ha nyom; 's csak éppen akkor nyulni erőszakos szerekhez, midőn a' legnagyobb szükség kívánja.

R o c h e f o u c a u l d.

V i s s z á s r e j t v é n y.

Egy tagú szóm neve ismert nemzetnek és országnak,
Melly már hajdan törzsök-része lett a' nagy britt családnak.

Ívadékát találhatni magyar 's erdélyi honban,

Hol még most is elégedve él ő szabadságában.

Nevét két hazánkban nem egy jeles férjfi visel;

Erdélyben azt egyik minap diszes fokra emelé;

Szilárd elve változatlan maradt, 's fog is maradni.

Nevét egyforma hangzattal visszaról is mondhatni.

Előbbi rejtvény: K o r b á c s.

K é r e l e m. Minthogy már végére siet a' mostani év első fele, kéri-
tetnek a' t. olvasók, kik e' lapokat jövő fél esztendőre is ohajtják járattni,
hogy ez iránt rendelkezéseiket akár a' posta-hivataloknál, akár a' szerkesztői
hivatalban mennél előbb megtenni méltóztassanak.

Szerkeszi Róthkrepf Gábor, halpiacz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utszu 612.